Informationsklass: K1

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Maja Lundbäck

Generaldirektör

DATUM	DIARIENUMMER
2026-10-15	SVK Dnr 2026/3896

Dokumentet är signerat med Svenska Kraftnäts underskriftstjänst, SendSign

Remiss av promemorian Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor

Yttrande

Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) lämnar följande synpunkter på promemorian *Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor (*KN2026/01494).

Kommunal energiplanering

Svenska kraftnät tillstyrker förslagen om energiplanering i kommuner och regioner. För att möta de utmaningar och behov som samhället står inför behövs en energiplanering som främjar en effektiv användning av effekt som kan minska belastningen på elsystemet och effektivisera nyttjande av befintlig nätkapacitet.

Svenska kraftnät välkomnar att den kommunala energiplaneringen kopplas till de systemansvarigas nätutvecklingsplaner och övrig fysisk planering. För att planeringen ska leda till ett användbart underlag är det viktigt med en fungerande samordning och dialog mellan berörda aktörer, samtidigt som ansvarsfördelningen mellan aktörerna behöver förbli tydlig.

Svenska kraftnät har i uppdrag att stödja länsstyrelserna i arbetet med att utveckla den regionala energiplaneringen. Den regionala nivån är viktig för att energiplaneringen ska fungera ur ett helhetsperspektiv. Svenska kraftnät ser därför positivt på ett stärkt samarbete mellan kommunerna och regionala aktörer. Svenska kraftnät anser också att det är viktigt att energiplaneringen följs upp och hålls aktuell, så att energiplanerna fortsatt kan fungera som relevanta underlag.

Kommunerna har en viktig roll i planeringen för prioriteringen av samhällsviktiga användare då de besitter kunskap om lokala förhållanden och samhällsviktiga verksamheter. Genom att kopplas till kommunernas energiplanering bör denna planering kunna förbättras samtidigt som beredskapsperspektivet kan beaktas mer systematiskt i energiplaneringen.

Principen energieffektivitet först vid större investeringar och författningsreglerade planer

Svenska kraftnät beaktar energieffektiviseringsalternativ vid investeringar kontinuerligt genom Svenska kraftnäts uppgift att utifrån ett samhällsbyggnadsperspektiv skapa förutsättningar för en samhällsekonomiskt effektiv, internationellt konkurrenskraftig, hållbar och trygg elförsörjning i Sverige. För Svenska kraftnät är det självklart att, när det är möjligt, välja ett energieffektivt alternativ. Energieffektivitet får dock aldrig ha företräde framför andra viktiga värden som exempelvis driftsäkerhet och personsäkerhet.

Svenska kraftnät anser att Statens energimyndighet (Energimyndigheten), som föreslås få rätt att meddela föreskrifter, ska beakta att det vid stora investeringar, utöver principen om energieffektivitet först, också ska tas hänsyn till andra perspektiv som exempelvis kostnadseffektivitet och systemeffektivitet. Detta för att arbetet med genomförande av energieffektiviseringsdirektivet ska vara effektivt och ge reella besparingar med så låga administrativa kostnader som möjligt.

Krav på energieffektivitetsprestanda vid inköp av varor, tjänster och byggnader

Svenska kraftnät efterfrågar tydliga och förutsägbara regler för hur de föreslagna bestämmelserna om krav på energieffektivitetsprestanda vid inköp av varor, tjänster och byggnader ska tillämpas. Vid exempelvis hyra av byggnader och lokaler kan hyresavtal innehålla inslag av nybyggnation, ombyggnad, hyresgästanpassning och tjänster. Det behöver därför klargöras hur kontraktsvärdet ska beräknas och vilket tröskelvärde som ska tillämpas. En bedömning från fall till fall av om tjänste- eller

Dokumentet är signerat med Svenska Kraftnäts underskriftstjänst, SendSign

byggentreprenadtröskelvärdet är tillämpligt riskerar att skapa rättsosäkerhet och försvåra planeringen av lokalanskaffningar.

Skyldigheten att ställa krav på energieffektivitetsprestanda gäller vissa varor, tjänster och byggnader

Svenska kraftnät anser att 13 § i den föreslagna förordningen om den offentliga sektorns inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader medför en orimlig kontroll- och uppföljningsbörda för upphandlande enheter. I komplexa tjänste- och entreprenadkontrakt med flera underleverantörsled går det inte att övervaka alla underordnade varu- och tjänsteinköp. Kravet riskerar därför att driva upp anbudspriserna utan motsvarande miljönytta. Svenska kraftnät föreslår därför att bestämmelsen i förordningen begränsas till att omfatta nya varor som utgör en väsentlig del av tjänstens fullgörande, samt att Upphandlingsmyndigheten ges i uppdrag att tillhandahålla ändamålsenliga standardvillkor.

Ett strikt krav på byggnaders energiprestanda kan kraftigt begränsa utbudet av lokaler som uppfyller Svenska kraftnäts krav på säkerhetsskydd, robusthet, kontinuitet, teknisk försörjning och geografiskt läge. Detta kan leda till längre ledtider, högre kostnader och ett ökat beroende av ett fåtal fastighetsägare.

Vidare behöver det klargöras hur kravet ska verifieras vid förhyrning av en del av en byggnad, i flerhyresgästfastigheter och vid förhyrning av en ännu inte färdigställd byggnad där slutlig energideklaration saknas när hyresavtalet ingås. Regelverket bör medge verifiering genom beräknad energiprestanda och villkor i hyresavtalet när slutlig energideklaration ännu inte kan finnas. Vid bedömningen behöver hänsyn också tas till att säkerhetskänslig verksamhet kan kräva reservkraft, redundanta installationer, särskild ventilation och kyla samt tekniska system som är i drift dygnet runt. Sådana krav kan påverka energianvändningen men är nödvändiga för verksamhetens säkerhet och kontinuitet.

Svenska kraftnät avstyrker borttagandet av undantag från skyldigheten att ställa krav på energieffektivitetsprestanda. För upphandlande enheter inom infrastruktur- och energisektorn skapar detta risker i upphandlingar där marknaden för högsta energiklass är begränsad. Det riskerar att öka offentliga kostnader och hämma konkurrensen.

Om regeringen väljer att gå vidare med förslaget behöver den klargöra hur det strikta kravet på teknisk genomförbarhet förhåller sig till de grundläggande upphandlingsprinciperna, särskilt proportionalitetsprincipen i 4 kap. 1 § LOU och LUF. Det bör tydliggöras att teknisk genomförbarhet även ska tolkas i ljuset av proportionalitetsprincipen, så att upphandlande

Dokumentet är signerat med Svenska Kraftnäts underskriftstjänst, SendSign

enheter inte tvingas ställa krav som i praktiken omöjliggör en effektiv konkurrensutsättning eller som är ekonomiskt orimliga.

Beaktande av principen om energieffektivitet först i upphandling

Den föreslagna skyldigheten att analysera och bedöma alternativ utifrån energieffektivitet inför varje enskilt kontrakt eller koncession över tröskelvärdena innebär en stor risk för en oproportionerlig administrativ börda. Svenska kraftnät anser därför att bemyndigandet för Energimyndigheten att meddela föreskrifter måste utformas så att det ges utrymme för förenklade förfaranden och schabloniserade bedömningar vid standardiserade eller återkommande inköp. Kravet på alternativanalys bör vidare avgränsas så att det inte träffar upphandlingar där förutsättningarna är strikt tekniskt låsta, avrop från inköpscentralers ramavtal, eller där energieffektiviteten har en försumbar inverkan.

Vidare anser Svenska kraftnät att det bör framgå tydligt att principen om energieffektivitet först inte innebär en skyldighet att välja det alternativ som har bäst energiprestanda. Vid exempelvis uppförande av nya lokaler behöver energieffektivitet ingå i en samlad bedömning tillsammans med säkerhet, funktion, kostnad, lokalmarknadens utbud och konkurrens, lokalisering, närhet till kollektivtrafik, restider, yteffektivitet och klimatpåverkan från resor och transporter.

En byggnad med något lägre energiprestanda men med ett kollektivtrafiknära läge och bättre möjligheter till yteffektivitet kan sammantaget ge lägre klimatpåverkan och större verksamhetsnytta än en energieffektivare byggnad i ett mindre tillgängligt läge. Tillämpningen bör möjliggöra sådana helhetsbedömningar.

Undantag från skyldigheten att ställa krav på energieffektivitetsprestanda och att tillämpa principen om energieffektivitet först

Svenska kraftnät anser att undantagsbestämmelsen i 5 § i den föreslagna förordningen om den offentliga sektorns inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader är för snävt formulerad i förhållande till civil beredskap och samhällsviktig infrastruktur. Vid upphandling av transmissionsnätskomponenter, reservdelar, styr- och kontrollsystem samt skyddsobjekt måste driftsäkerhet, fysisk och digital robusthet, redundans samt leveranssäkerhet i höjd beredskap tillåtas ha företräde framför specifika energieffektivitetskrav. En strikt tolkning av allmän säkerhet som uteslutande avser polisiära insatser eller militärt försvar riskerar att skapa rättslig osäkerhet vid upphandlingar som är kritiska för det civila försvaret och energiförsörjningen.

Dokumentet är signerat med Svenska Kraftnäts underskriftstjänst, SendSign

Svenska kraftnät föreslår därför att undantagsbestämmelsen harmoniseras med 12 § i förslaget till förordning om energiplanering i kommuner, regioner och statliga förvaltningsmyndigheter, så att den uttryckligen omfattar avtal och upphandlingar som avser säkerhetskänslig verksamhet enligt säkerhetsskyddslagen samt krisberedskaps- och totalförsvarsändamål.

Avtal om energiprestanda

Av författningskommentaren till 6 § i förslaget till lag om den offentliga sektorns inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader framgår att tjänster med betydande energianvändning avser exempelvis värme- eller transporttjänster, underhåll av byggnader eller gatubelysning och förvaltning av energiförbrukande anläggningar. En sådan öppen exemplifiering medför tydliga tillämpningsproblem för upphandlande enheter inom infrastruktursektorn.

Svenska kraftnäts anläggningstillgångar består bland annat av överföringssystemets transformatorstationer, kopplingsstationer och kontrollanläggningar. Driften och underhållet av dessa styrs av krav på driftsäkerhet och överföringsförmåga, där energianvändningen till kylning och hjälpkraft beror på elnätets belastning. Att tillämpa avtal om energiprestanda, där leverantörens ersättning knyts till uppnådda energibesparingar, är i sådana processtekniska miljöer varken genomförbart eller förenligt med kravet på robusthet.

Eftersom skyldigheten enligt förslaget även ska gälla under tröskelvärdena riskerar den dessutom att skapa en oproportionerlig administrativ börda vid mindre och löpande underhålls- och transportavtal.

Svenska kraftnät anser därför att begreppet förvaltning av energiförbrukande anläggningar uttryckligen måste avgränsas till allmänna lokaler och kommersiella fastigheter, så att nätinfrastruktur och säkerhetskänslig verksamhet undantas. Därtill bör skyldigheten att bedöma möjligheten till energiprestandaavtal begränsas till kontrakt som överstiger tröskelvärdena i upphandlingslagarna.

Vidare vill Svenska kraftnät påpeka att myndigheten för förhyrda lokaler inte alltid råder över byggnadens värme-, kyl-, ventilations- och energisystem. Tjänsterna kan ingå i hyran och upphandlas eller tillhandahållas av fastighetsägaren. Det bör därför klargöras att skyldigheten att bedöma möjligheten till avtal om energiprestanda avser tjänster och system som den upphandlande myndigheten faktiskt kan styra över och påverka.

Dokumentet är signerat med Svenska Kraftnäts underskriftstjänst, SendSign

Uppgiftsskyldighet

I fråga om regeringens förslag om uppgiftsskyldighet är det viktigt att rapportering och uppföljning utformas så att säkerhetskänsliga uppgifter inte behöver lämnas eller offentliggöras. För Svenska kraftnät kan uppgifter om enskilda lokaler, energianvändning, tekniska system, reservkraft och redundans ge information om verksamhetens utformning och sårbarheter. Rapporteringen bör därför kunna ske på aggregerad nivå och med tydligt stöd för att undanta uppgifter som omfattas av sekretess.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

För att Svenska kraftnät ska kunna anpassa lokalanskaffningsprocesser, beslutsunderlag, avtalsmallar och rapporteringsrutiner behöver nödvändiga föreskrifter och tillämpningsvägledningar finnas i god tid före ikraftträdandet. Det bör särskilt klargöras vad som avses med att en lokalanskaffning eller hyra har påbörjats.

Det behöver också framgå hur övergångsbestämmelserna ska tillämpas vid utnyttjande av befintliga optioner, omförhandling av hyresvillkor, utökning eller minskning av förhyrd yta samt flytt inom samma fastighet. Pågående lokalprojekt har ofta långa ledtider och kan ha kommit långt innan ett bindande hyresavtal tecknas.

Detta remissyttrande har beslutats av generaldirektör Maja Lundbäck efter föredragning av utredare Tristan Norman.

Sundbyberg 2026-10-15

Maja Lundbäck

Tristan Norman

Dokumentet är signerat med Svenska Kraftnäts underskriftstjänst, SendSign

DOKUMENT SIGNATURER

Innehållet i detta dokument är digitalt signerat.
Namn och tidpunkter visas på denna sida.

Signerad av:
TRISTAN NORMAN
Tidpunkt:
2026-10-15 15:04:27

Signerad av:
MAJA LUNDBÄCK
Tidpunkt:
2026-10-15 15:09:29

Dokumentet är signerat med Svenska Kraftnäts underskriftstjänst, SendSign